

I.

Byl to krásný den letní; uprostřed oblohy skvělo se slunce polední, oudolí a hory stříbrnou září svou posívajíc; i trpěly se kraje vůkolní, jakoby po luzích českých zlaté bylo se rozvalilo moře. Bezechmurné klenutí blankytové v obzoru na zdálené hory důvěrně se podepíralo, a země i nebe v čistém plamenu se leskly. Zralé obilí výšku člowců přesahovalo, zelenými hájemi a lučinami prožloutajíc.

We stínu stromů kaštanových několik sousedů wesničky K.... sešlo se, jako obvyčejně v nedělní den, učitele swého očekávající, by jim něco z týdenně přicházejících nowin pražských wyprawował nebo předčítal.

„Bohu díky,“ prawil konšel, „že dnes den swáteční jest; pochybuj, žeby kdo byl parnem w poli obstáti mohl.“

„Ba owšem,“ odpověděl ponocný; „jest se obáwati, že wyschnou potokowé okolní, nepřítáhne-li brzo wlažící dešť. Záweský rybník také již ukazuje dno.“

„Tenž beztoho již dáwno měl býti wypuštěn,“ jal se říci šediwý rychtář; „a nebylaby ho wěru žádná škoda. Ryby se w něm nerodí, a mlýnům též hrubě neprosplwá; i zdá se, jako by staré powěry, proti všemu namítání nowých mudrců, předc něco prawdiwého do sebe měly, an se tam každoročně, dokud paměť moje sahá, z naší obce někdo utopil. Nechť tedy wyschne.“

„Nejsem powěrečný,“ promluwil konšel, „a leccos sobě umím přirozeně wyswětlit, an sem se w potulkách wojenských mnohé věci přiučil, na kterou bych doma nikdy byl nepomyslil; co se ale záweského rybníka týká, pochopiti nemohu, proč, buď jak buď, každoročně z něho mrtwola wytáhnouti se musí, jakoby obec naše kletbou zawázána byla, žrawému bahnu obět tu podáwati. Již co chlapec sem o tom slýcháwal, a matka má mně přísně zapowídala přiblížiti se k němu. Dwadcet let jsem zatím na wojně stráwil, a dáwno již jsem byl zapomenul na powěru. Nawrátiw se opět domů pozoruji, že powěst a bohužel i uskutečňowání jí se ještě zachowalo. Proč se asi ten močál již dáwno wyпустiti neb aspoň ohraditi nedal, k odwrácení nowého neštěstí?“

„O wypuštění rybníka nebýwala řeč,“ odpověděl rychtář; „teprw nyní, co mladý pan hrabě nastoupil statek swůj, usta-

nowilo se na poručení jeho, hned po žních kalužiny wyčistiti a rybník wyпустiti, kdežto prý se napotom panská zahrada založí. Ohrázen však byl již před šestnácti lety, za nebožtíka pana hraběte Wenceslawy, a přece...“

„Jen dopowězte!“ zwolal jeden; z mladších sousedů. „Já práwě tehdáž byl w cizině, a až po dnešní den sem se náležitě nedowěděl, jak se dělo s otcem našeho pána.“

„I nu, kdož to wí?“ prawil rychtář. „Posawáde se to ne-wyswětliho, a zůstaneť to nepochybně nawždy tajemstwím. Což neznáte celou tu příhodu? Tedy poslechněte; co wím, milerád wám sdělím. – Práwě se byl utopil mlynářůw pacholík, an nebožtík pan hrabě o powěsti obecné se dowěděl. Rozhorlen nad powěrou selskou celý rybník kolkolem ohraditi kázal, a přísným slowem celé obci, zlašť ale školním dítkám, blízký přístup ke hrázi zapowěděl. I zachowáwal se příkaz dle wůle jeho, aniž se více jaké neštěstí přihodilo. W roce nato však, práwě asi w této letní době, nalezla se bezhlawá mrtwola hraběte, neda-leko břehu pokraj meze ležící. Hadowé a ještěrky otewřeným chřtánem w tělo jeho se zažirali, a krwawý potok kolem něho bařiniště začerwenil. Byltě w nejskwostnější oděw swůj wojenský oblečen. Žádný newěděl, kterak tam byl přišel. U wečeř předtím, po stole, již swléknut odešel do komnaty swé, neboť w obyčejí míwal, dlouho do noci čísti. Hraběnka newěděla, žeby ještě někam jíti zamejšlel. Zámek byl uzawřen, žádný pána z domu wycházeti newiděl, a on přece odešel – nawždy! Wšecno pátrání bylo marné, a smrt hraběte Wenceslawy až po tuto dobu newyskoumatelným zůstala tajemstwím. We krátkém čase nato náramně padly deště. Potokowé se nadmuli, a wystoupil rybníci okolní přetřhali hráze swé, u kteréžto pří-ležitosti také plot záweského rybníka odplowal. Paní hraběnka odjela a od té doby se na wenkowě více neukázala. Nato však opět rok co rok někdo w záwesském rybníku wlnám za obět padl.“

„Bohu díky,“ prawil konšel, „že nás letos posud podobná nehoda minula. W brzce učiní se všemu konec; mladý pán bude zde obýwati, a mnohých změn i oprav očekáwati máme.“

„Co se týká změn,“ namítnul ponocný, „nepochybuj; ale oprawy – wěru newím, zdaž i všechny k našemu prospěchu budou. Tak dlouho sme již wytrwali při starém – nechť raději wše i budoucně tak potrwá, jak nyní jest. Nynější swět jako